

Recorregut de recerca geològica i mineralògica per la comarca del Priorat: des del Coll de la Teixeta al Coll Roig, a Falset i a Bellmunt del Priorat

**Josep Maria Mata-Perelló
Joaquim Sanz Balagué**

XARAGALL

REVISTA DE CIÈNCIES DE LA CATALUNYA CENTRAL

n. 5

MAIG 2015

Com citar l'article: Mata-Perelló, JM.; Sanz Balaguer, J. Recorregut de recerca geològica i mineralògica per la comarca del Priorat: des del Coll de la Teixeta al Coll Roig, a Falset i a Bellmunt del Priorat. A: XARAGALL. Revista de Ciències de la Catalunya Central. 2015. (n.5). ISSN 2013-4479 DL: B.21483-2009. DOI

RECORREGUT DE RECERCA GEOLÒGICA I MINERALÒGICA PER LA COMARCA DEL PRIORAT: DES DEL COLL DE LA TEIXETA AL COLL ROIG, A FALSET I A BELLMUNT DEL PRIORAT

Josep Maria Mata-Perelló

Museu de geologia Valentí Masachs, Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa (EPSEM), Universitat Politècnica de Catalunya · BarcelonaTech (UPC), 08272 Manresa, Spain

Joaquim Sanz Balagué

Departament d'Enginyeria Minera i Recursos Naturals (EMRN), Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa (EPSEM), Universitat Politècnica de Catalunya · BarcelonaTech (UPC), 08272 Manresa, Spain

Paraules clau: Sistema Mediterrani, Patrimoni miner

Resum

Itinerari realitzat el 28 de juny de 2014. En aquesta ocasió, el recorregut del present itinerari discorrerà íntegrament, per una sola de les tres unitats geològiques que constitueixen Catalunya: concretament per la coneguda com a *Sistema Mediterrani*. Dintre d'aquesta, el recorregut recalarà, també exclusivament en una sola de les seves sotsunitats, concretament per la *Serralada Prelitoral Catalana*, (la més externa de totes).

Així, el recorregut s'iniciarà al *Coll de Teixeta*, dintre ja de l'esmentada *Serralada Prelitoral Catalana*, per la qual anirà circulant fins a la fi del recorregut de l'itinerari, fins arribar a Bellmunt del Priorat.

Per altra banda, aquest itinerari discorrerà per una sola comarca: la del Priorat, des dels voltants del *Coll de Teixeta* Falset a Bellmunt del Priorat, on clourà el recorregut del mateix.

---

1. Objectius fonamentals

Al llarg del present recorregut, si s'escau, s'intentaran aconseguir el següents objectius fonamentals.

1. Estudi i observació dels materials paleozoics (del Carbonífer, fonamentalment), que constitueixen la *Serralada Prelitoral Catalana*, entre els quals discorrerà la major part del recorregut de l'itinerari.
2. Estudi i observació dels materials mesozoics (del Triàsic exclusivament), que formen part de la *Serralada Prelitoral Catalana*, dintre del recorregut de l'itinerari, especialment pels voltants de Pradell de la Teixeta i de Bellmunt del Priorat.
3. Estudi de diverses mineralitzacions situades entre els materials paleozoics i mesozoics de la *Serralada Prelitoral*. Entre aquestes, farem esment de les diverses *mineralitzacions filonianes de Pb-Zn...*, que trobarem a diversos indrets del Priorat, i en especial pels antics termes miners de Falset i Bellmunt del Priorat, encaixades entre els materials del Carbonífer.
4. Observació d'algunes explotacions subterrànies mineres antigues, com les situades als indrets esmentats dintre de l'apartat anterior, ubicades dintre de la *Serralada Prelitoral Catalana*. I també de les actuals explotacions de *sauló* ubicades al terme de Falset.
5. Observació de les tasques de restauració, si s'escau, efectuades sobre les explotacions anteriors.
6. Observació dels diferents indrets relacionats amb el *Patrimoni Geològic i Miner*, que es vagin trobant al llarg del present itinerari, com per exemple dels antics *castellets miners* situats a les antigues mines de Bellmunt del Priorat (*Mina Renàlia*, *Mina Règia-!*, *Mina Lagarto*), entre altres indrets del nostre *Patrimoni Geològic i Miner*, els quals podrien constituir per si sols un dels denominats *territoris miners*.
7. Observació del projecte de *Museu de la Minería del Plom*, situat a les instal·lacions de la *Mina Eugènia*, al terme de Bellmunt del Priorat (a la comarca del Priorat).

2. Antecedents

Tot i que hi ha molts antecedents, d'altres itineraris que recorren per indrets coincidents en part amb el que ara presentem (MATA-PERELLÓ, 1996, 1997, 1998a, 1998b, 1998c, 1998d, 1999, 2000a, 2000b, 2001, 2002, 2007, 2008a, 2008b i 2008c), no n'hi cap que coincideixi totalment amb el que ara volem presentar, a excepció del darrer, molt coincident en diferents indrets. Tret d'aquests, no coneixem cap altre itinerari d'aquest tipus que recorri per aquests indrets.

Pel que fa als antecedents bibliogràfics relatius a les mineralitzacions que veurem al llarg del recorregut, cal fer esment d'un interessant treball; concretament de MELGAREJO i DRAPER (1992), referit a les diferents mineralitzacions de les comarques reusenques. Un altre antecedent es troba en MATA-PERELLÓ (1991), referit a les mineralitzacions del conjunt dels Països Catalans. Tanmateix, també farem esment de CANALS (1985).

Pel que fa als trets de la geologia d'aquestes comarques, ens referirem de nou al treball de MELGAREJO i DRAPER (1992); així com a les publicacions de l'IGME (1974, 1978a, 1978b i 1978c). Per d'altra banda, també farem esment de dos treballs referits al conjunt dels Països Catalans. Es tracta dels de: GUIMERÀ et altri (1992) i de RIBA et altri (1979).

Tots aquests treballs esmentats, i d'altres, figuraran per ordre alfabètic a l'apartat dedicat a les REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.

3. Recorregut de l'itinerari

El recorregut del present itinerari començarà a les immediacions del *Coll de Teixeta*, per on es farà una aturada. Tot seguit s'anirà cap a les immediacions del poble Pradell de la Teixeta. Després, a través de la carretera N-420 anirem cap a **Falset**, fent una aturada al *Coll de Falset*.

Posteriorment, des de Falset, ens caldrà agafar la carretera local que es dirigeix cap a la propera població de Bellmunt del Priorat, fent una fillola per anar a la *Mina de Pinyana* (del terme de Falset), Més endavant es parerà a l'explotació de *sauló*, situada a la mateixa carretera.

Seguidament es continuarà cap a **Bellmunt del Priorat**, poc abans d'arribar-hi es farà una parada a l'antiga *Mina Renàlia*. En arribar al poble, es faran les aturades a diferents indrets (*Mina Eugènia*, *Mina Regia I* i *Mina Regia II o Antiga*). Aquí finalitzarà aquest recorregut. Tanmateix, es farà un recorregut per diverses explotacions antigues, com la *Blancaderna*, *l'Espinós* i *la Cresta*

4. Advertiments previs

Com en altres recorreguts de RECERCA GEOLÒGICA I MINERALÒGICA ..., si es disposa del temps suficient, poden efectuar-se passant per totes les parades i filloles. En cas contrari, recomanem prescindir de les anomenades PARADES - CONDICIONALS.

També cal demanar, abans de començar el recorregut de l'itinerari, quin es l'estat de les pistes i dels camins per on discorrerà, en algun dels seus trams. En aquest itinerari, es transitarà per camins no gaire bons per tal d'anar a diverses mines dels termes de Falset i de Bellmunt del Priorat. En algun cas, es situaran en aquests trams PARADES CONDICIONALS, en funció dels vehicles que facin els recorreguts.

Per altra banda, recomanem tenir una cura extrema de la NATURA, evitant qualsevol forma d'agressió sobre ella, o de fer-n'hi un mal ús del que en ofereix la nostra mare Terra.

5. Descripció de l'itinerari

Com de costum, estructurarem el recorregut de l'itinerari en una sèrie de PARADES, que tot seguit anirem veient. En cada una d'aquestes aturades farem un breu comentari (geològic o mineralògic, segons s'escaigui).

En cada cas indicarem, entre parèntesi el full topogràfic del "Mapa Topogràfic Nacional" a escala 1:50.000 on es troba l'aturada, que en aquest cas serà sempre algun dels següents dos fulls: **471** (dit també de Mora) i **472** (dita de Reus). Aquests fulls han estat publicats per l'*Instituto Geografico y Catastral de España*.

Així doncs, la relació ordenada de les aturades que componen aquest itinerari, és la següent:

5.1. Parada 1. **COLL DE LA TEIXETA, (termes de Duesaigües i de Porrera, comarques del Baix Camp i del Priorat, respectivament (Full 445).**

El recorregut del present itinerari començarà en aquest indret, situat a la cruïlla entre les carreteres a Riudecols, Porrera, Falset i Riudecanyes, prop del límit entre les comarques del Baix Camp i del Priorat.

Així, en aquest indret es fa ben palesa la discordança entre els materials triàsics del Buntsandstein (constituïts per nivells de gresos i de lutites rogenques, que descansen sobre nivells de conglomerats quarzosos), i els materials del Carbonífer (formats per nivells de pissarres). Per d'altra banda, entre els materials del Buntsandstein es fa ben palesa l'erosió alveolar, amb bons exemples de la mateixa, situant-se entre els nivells dels gresos rogenques.

Igualment es fa palesa una falla, entre els materials paleozoics del Carbonífer i el mesozoics del Triàsic inferior (del Buntsandstein). Així, a la mateixa bora de la carretera es pot veure aquesta fractura, així com el seu mirall de falla i les estries. Aquestes darreres es fan molt paleses entre materials del Buntsandstein més durs, els corresponents als nivells de gresos i de conglomerats quarzosos. La falla es fa notablement palesa a la vorera més meridional del coll. (fotografia 1).

Fotografia 1. Un aspecte de la *Falla del Coll de la Teixeta*

5.2. Parada 2. COLL DE FALSET, (terme municipal de Falset, comarca del Priorat). (Full 472).

Després de realitzar la parada anterior, cal retornar a la carretera N-420, per tal de continuar cap a ponent. Per ella, cal arribar fins al Coll de Falset, on realitzarem la present aturada, després de recórrer uns 5 Km més.

En aquest recorregut, hem anat travessant afloraments dels materials carbonatats (calcaris i dolomítics), els quals pertanyen al Muschelkalk Inferior. Tanmateix, hem trobat afloraments de nivells argilosos del Muschelkalk Mig. Uns i altres pertanyen al Triàsic Mig de la *Serralada Prelitoral Catalana*, per on estem ara situats. Finalment es trobaran els materials rogenços del Keuper. Aquests darrers materials són els que es troben al Coll de Falset, on afloren els nivells de lutites rogenques, així com els característics guixos

Precisament, aquí on ara som, aquests materials es troben en contacte per falla amb els nivells carbonatats del Muschelkalk Inferior. Aquesta falla es fa força palesa al Nord del coll. (fotografia 2).

Fotografia 2. Guixos rojos del Coll de Falset

5.3. Parada 3. TRAM DE LA CARRETERA NACIONAL N-420, SITUAT ENTRE ELS Km 843´2 I EL Km 842´9, (terme municipal de Falset, comarca del Priorat). (Full 472).

Després de realitzar la parada anterior, cal continuar cap a ponent, tot seguint sempre la carretera nacional N-420. Per ella, cal arribar cap a les immediacions del Km 843´2, per tal de fer la present aturada, després de recórrer uns 1´5 Km, des de la parada anteriorment realitzada.

En aquest breu recorregut, hem anat tallant els materials del Triàsic Superior (del Keuper), ja esmentats a la parada anterior realitzada al *Coll de Falset*, on afloren els nivells de lutites rogenques, així com els característics guixos. Més endavant, s'han començat a tallar els nivells carbonatats del Muschelkalk Inferior esmentats a la parada anterior; i tanmateix, més avall, poc abans d'arribar al Km 843´2 de la carretera anteriorment esmentada, es troben uns nivells rogenchs (amb gresos i calculutites) que pertanyen al Triàsic Inferior (al Buntsandstein). Més avall, es troba el contacte discordant entre el Triàsic Inferior i el Carbonífer, dintre de la Serralada Prelitoral, això succeeix prop del Km 843´2, de l'esmentada carretera.

Per altra banda al Km. 842,9 de la mateixa carretera, (molt a prop ja de Falset) comencen a aflorar els materials granítics d'edat carbonífera. Aquests materials afloren extensament entre les localitats de Falset, Marcà i Masroig, fonamentalment.

5.4. Parada 4. MINES DE PLOM I D'ARGENT DE PINYANA, (terme municipal de Falset, comarca del Priorat). (Full 471).

Des de la parada anterior, cal continuar per la carretera N-420 per tal d'arribar a **Falset**. Després a la sortida d'aquest poble, cal agafar la carretera local que condueix cap a **Bellmunt del Priorat**, la carretera local TP-7101.

Més endavant, en arribar a la *Venta del Pinar*, cal agafar un camí, per l'esquerra, que en 1 Km es dirigeix a les *Mines de Pinyana*. Aquí, i després d'un recorregut proper als 6 Km, des de la parada anterior, cal fer la present aturada.

En aquest recorregut, hem anat trobant afloraments de granits i de granodiorites. Tots aquests materials són els que trobem entorn a la població de Falset, i també en el recorregut cap a l'indret de la parada, a les *Mines de Pinyana*. on ara ens trobem.

En aquest indret hi ha unes antigues mines, les quals beneficiaven unes mineralitzacions filonianes, fonamentalment de Pb-Zn, encaixades entre els pòrfirs granítics que tallen als materials carbonífers. Aquestes mineralitzacions es relacionen amb una important fractura, de direcció ENE-WSW. Així, sovint la mineralització té aspecte bretxoide. Entre els minerals presents, cal fer esment dels següents: CALCOPIRITA, ESFALERITA, GALENA, MARCASSITA i PIRITA. Entre els minerals d'alteració es troben: GOETHITA (terrosa i limonítica), ATZURITA, CERUSSITA, HIDROCINCITA, MALAQUITA i ANGLESITA. També es troben presents molts carbonats, que cementen les bretxes, com: ANQUERITA, CALCITA, DOLOMITA i SIDERITA.

Altres minerals presents són la BARITINA i el QUARS. Tot i l'abundor de minerals presents en aquest indret, cal recordar, que de tots ells, els explotats han estat l'ESFALERITA (per tal d'obtenir el Zn), i sobretot la GALENA (per tal de beneficiar el Pb i l'Ag). També cal dir, que de tots els minerals esmentats, possiblement els més abundants són els de plom, i en especial la galena; així com l'anquerita i la siderita, entre els carbonats.

5.5. Parada 5 - CONDICIONAL. EXPLOTACIÓ DE SAULÓ, (terme municipal de Falset, comarca del Priorat). (Full 471).

Des de la parada anterior, cal retornar a la carretera local TP-7101 (que es dirigeix cap a Bellmunt del Priorat). En arribar al barranc dels Molins, caldrà fer una nova aturada, després d'haver recorregut uns 3 Km més, des de la parada anterior.

En aquest recorregut, hem anat trobant els materials paleozoics del Carbonífer, ja esmentats a la parada anterior. Tot i així, en aquest indret predominen els afloraments de granodiorites. Precisament, aquí hi ha una modesta explotació d'aquests darrers materials. Aquests es troben força caolinitzats (molt transformats en sauló). Aquests materials procedeixen de la transformació del feldspat de les granodiorites, en CAOLÍ. D'aquesta manera, el QUARS es desmembra de la roca, transformant-se la granodiorita en una roca sorrenca. Així, aquí s'explota aquesta roca, per tal d'ésser utilitzada com a àrid per a la construcció.

5.6. Parada 6 - CONDICIONAL. MINA RENÀLIA, (Terme municipal de Bellmunt de Priorat, comarca del Priorat). (Full 471).

Tot i que el recorregut haurà començat a la sortida de **Falset**, caldrà fer un recorregut d'uns 3 Km i escaig, per la carretera local TP-7101 per tal d'anar cap a la població de **Bellmunt del Priorat**. Poc abans d'arribar-hi, ens caldrà agafar un camí per l'esquerra (just quan la carretera comença a baixar cap al poble). Aquest camí condueix cap a l'antiga Mina Renàlia (o Mina dels Alemanys), per on farem aquesta primera aturada, si s'escau.

En aquest recorregut, primer hem tallat els materials granítics i granodiorítics d'edat carbonífera, situats dintre de la Serralada Prelitoral Catalana. Al respecte d'aquests granits, cal dir que es troben força alterats com a conseqüència dels processos de saulinització.

La mina es relaciona amb unes mineralitzacions filonianes associades a una fractura que talla els materials paleozoics, tot i així es una mineralització de tipus "sed-ex". Entre els diferents minerals presents, cal fer esment de la GALENA i de l'ESFALERITA, així com molts dels que esmentarem a la propera aturada.

Cal fer esment de que en aquest indret es trobava un interessant "castellet", el qual constitueix part del nostre patrimoni miner. Possiblement és el millor conservat de l'extensa zona minera del Priorat, i creiem que cal tenir força cura de la seva conservació. A l'actualitat es troba a la plaça de la Mina Eugènia, on anirem a la propera aturada.

5.7. Parada 7. INSTAL·LACIONS DE LA MINA EUGÈNIA, MUSEU DE LA MINERIA DE BELLMUNT DEL PRIORAT, (terme municipal de Bellmunt del Priorat, comarca del Priorat). (Full 471).

Després de fer la parada anterior, cal seguir cap a **Bellmunt del Priorat**, per la carretera local que hem seguit des de Falset, la TP-7101. En arribar al poble, és necessari continuar cap al Molar. A poca distància de Bellmunt (a uns 0'2 Km) es troben les antigues instal·lacions de la *Mina Eugènia*. En aquest indret, cal fer una nova aturada, després de recórrer 1 Km i escaig, des de l'anterior aturada.

Aquestes instal·lacions mineres consisteixen en una planta de tractament del mineral (actualment en fase de recuperació), i en un pou amb dos nivells practicables, als quals s'hi arriba mitjançant unes escales. Actualment aquesta mina constitueix la seu d'el *Museu de la Minería de Bellmunt del Priorat*, i no és pot entrar a la mina sense permís de l'esmentat Museu.

També cal fer esment de que al passar pel poble de Bellmunt del Priorat (just a la sortida del mateix), haurem tingut ocasió de veure l'antic *Poblat Miner*. I tanmateix, més avall, prop de les mines, haurem passat pel davant de la *Casa de les Mines*, recentment restaurada. (fotografia 3).

Fotografia 3. El Castellet de la Mina Renàlia, al Museu Miner de la Mina Eugènia

Pel que fa a la mineralització explotada a la Mina Eugènia, cal dir que consisteix en una sèrie de filonets de GALENA-ESFALERITA, encaixats entre pòrfirs granítics. Els filonets formen una complexa trama que omple els diaclasis del pòfir.

Entre els sulfurs primaris presents al jaciment, cal fer esment dels següents minerals: CALCOPIRITA, ESFALERITA, GALENA, MARCASSITA i PIRITA; I entre els minerals d'alteració, es troben: ATZURITA, CERUSSITA, HIDROCINCITA, limonita. i MALAQUITA. També cal fer esment d'altres minerals, com els següents: ANQUERITA, BARITINA, CALCITA, DOLOMITA, MOSCOVITA , QUARS i SIDERITA. Igualment, cal fer esment de la presència de *dendrites de PIROLUSITA*.

5.8. Parada 8. BARRI MINER DE BELMUNT DEL PRIORAT, (terme municipal de Bellmunt del Priorat, comarca del Priorat). (Full 471).

Després de realitzar la parada anterior, cal retornar cap el poble de **Bellmunt del Priorat**, i més concretament cap a la *Casa de les Mines*. Després es pujarà cap al poble, circulant pel *Barri de les Mines*. En aquest indret es farà una nova aturada.

El barri es troba en una posició oriental en relació al poble de Bellmunt y està format per uns pocs carrers adossats al poble vell. Es tracta de un barri construït a principis i mitjans del segle passat on vivien els miners. Aquest barri, es troba molt ben conservat i hi viu bastants habitants..

Es un dels millors exemples de *colònia minera*, en la que s'ha mantingut la població, malgrat tancar-se les mines fa més de quaranta anys. (fotografia 4).

Fotografia 4. Un aspecte del Barri Miner de Bellmunt del Priorat.

5.9. Parada 9. LA CRESTA, (terme municipal de Bellmunt del Priorat, comarca del Priorat). (Full 471).

Des de la parada anterior, cal sortir de Bellmunt, del *Barri Miner*, pel camí que es dirigeix cap a la *Mina Regia*, anant per la carena. Més endavant es trobarà un trencall cap a la dreta. I poc després un altre cap a l'esquerra. Cal agafar aquest i continuar a peu. Així s'arribarà a l'indret on hi ha la mina, i on farem una nova parada, a uns 1'5 – 2 Km de la parada anterior.

En aquest recorregut, hem anat circulant per la carena de la muntanya que rodeja Bellmunt pel NW. I ho hem fet entre afloraments dels materials paleozoics, fonamentalment del Carbonífer.

En arribar a l'indret de la parada, ens trobarem amb un impressionant dic de pòfir, que travessa els materials paleozoics. I en relació amb aquesta intrusió hi ha un filonet explotat superficialment. Cap a la part baixa de la muntanya, aquest filonet ha estat explotat per mineria subterrània. (fotografia 5).

Fotografia 5. La Cresta, des del camí a la Mina Regia

Entre els minerals presents (molt sovint visibles en superfície) hi ha la GALENA i en menys grau l'ESFALERITA. També es veuen altres minerals com la PIRITA, GOETHITA (limonítica); així com indicis de CERUSSITA i ANGLESITA.

5.10. Parada 10. MINA DEL BARRANC ESPINÓS, (terme municipal de Bellmunt del Priorat, comarca del Priorat). (Full 471).

Des de la parada anterior, cal tornar endarrere, per tal de recuperar el camí que condueix per dalt de la carena cap a la *Mina Regia*. Per aquest camí passarem enfront d'on hi ha *la Cresta*. Després passarem pels voltants d'un antic pou (on podríem parar). I finalment, arribarem a un collet, d'on surt un caminet que baixa cap a les antigues explotacions de la Mina del Barranc Espinós, on farem una nova aturada, a 1 Km de l'anteriorment feta.

En aquest recorregut, hem trobat afloraments dels materials paleozoics esmentats a les parades i recorreguts anteriors. Aquests materials són també els que afloren a l'indret on ara ens trobem.

En aquest lloc hi havia unes antigues explotacions mineres, i reactivades posteriorment durant els segles XVII i XVIII. En aquestes explotacions es treia GALENA, molt sovint argentífera.

Al respecte d'aquestes explotacions, cal tenir molta cura, ja que hi ha molts pous i pouets per arreu, molt perillosos i tapats per la vegetació.

5.11. Parada 11. MINA BLANCADERNA, (terme municipal de Bellmunt del Priorat, comarca del Priorat). (Full 471).

Des de la parada anterior, cal seguir pel camí que condueix cap a la Mina Regia. Una mica més avall, es trobarà un trencall que porta cap a les antigues explotacions de la *Mina Blancaderna*, per on farem una nova aturada, a uns 0'5 Km de l'anterior. *Tot i així, podríem baixar directament per la muntanya, en uns 200m, tot i així és força perillós per la gran quantitat de pous miners antics.*

En aquest recorregut, hem tornat a trobar els materials paleozoics ja esmentats anteriorment: els materials del Carbonífer tallats per gran quantitat de dics porfírics que els travessen.

En aquest indret hi havia una antiga explotació (possiblement romana i reactivada durant els segles XVI i XVII, però molt dèficit de reconèixer per la mineria posterior dels segles XIX i XX). Tot i així es conserven algunes galeries i pous antics. Com a les mines anterior, el principal mineral explotat va ésser la GALENA, sovint argentífera.

5.12. Parada 12. INSTAL·LACIONS DE LA MINA REGIA I, i DE LA MINA REGIA II (O REGIA ANTIGA), (terme municipal de Bellmunt del Priorat, comarca del Priorat). (Full 471).

Des de la parada anterior, cal seguir cap al Molar, fins arribar a les instal·lacions de l'antiga Mina Regia, situades a la dreta del camí. En aquest indret, caldrà fer la present aturada, després d'haver recorregut 2-2'5 Km, més.

En ambdós mines hi ha *mineralitzacions filonianes*, fonamentalment de Pb-Zn, encaixades entre els porfirs granítics que tallen als materials carbonífers. Aquestes mineralitzacions es relacionen amb una important fractura, de direcció ENE-WSW. Així, sovint la mineralització té aspecte bretxoide.

Entre els minerals presents, cal fer esment dels següents: CALCOPIRITA, ESFALERITA, GALENA, MARCASSITA i PIRITA. Entre els minerals d'alteració es troben: GOETHITA (terrosa i limonítica), ATZURITA, CERUSSITA, HIDROCINCITA, MALAQUITA i ANGLÉSITA.

També es troben presents molts carbonats, que cementen les bretxes, com: ANQUERITA, CALCITA, DOLOMITA i SIDERITA. Altres minerals presents són la BARITINA i el QUARS.

De tots ells, possiblement els més abundants són els de plom, (i en especial la galena); així com l'anquerita i la siderita, entre els carbonats. Tots ells es poden trobar fàcilment a les escombreres de la Mina Regia II.

Des d'aquest indret es pot observar clarament la discordança entre els materials triàsics del Serrat de la Roca (al Nord de la mina), i els materials paleozoics i granítics. Per d'altra banda, cap el NE es poden veure els nivells terciaris detrítics de la Serra del Montsant, amb la formació del mateix nom.

Finalment, cal dir que des d'aquest indret, es pot gaudir de l'observació de la Mina Lagarto, la qual té la importància de tindre l'únic castellet miner de fusta de tota la zona minera. (fotografia 6).

FOTOGRAFIA 6. Castellet de la Mina Lagarto

En aquest indret finalitza el recorregut de l'itinerari

6. Bibliografia

GUIMERÀ, J. et altri (1992).- Geologia (II), Història Natural dels Països Catalans, Vol. 2, 547 pag. *Enciclopèdia catalana*, S.A., Barcelona.

IGME (1974a).- Mapa Geològica de España, a escala 1:50.000 (Segunda Sèrie). Full i memòria nº 471 (Mora d'Ebro). *Ins. Tecnológico y GeoMinero de España*. Minist. Indus. Energia. Madrid.

IGME (1974b).- Mapa Geològica de España a Escala 1:50.000 (2ª Sèrie). Full i Memòria nº 472 (Reus). *Inst. Tecnológico y GeoMinero de España*. Minist. Indus. Ener. Madrid.

MATA-PERELLÓ, J.M. (1991).- Els Minerals de Catalunya *Arxius de la Secció de Ciències*, Vol XCIII, 444 pag. Institut d'Estudis Catalans, Barcelona.

MATA-PERELLÓ, J.M. (1996).- Itinerari geològic i mineralògic pel Baix Camp i pel Priorat: des de l'Aleixar a Carnudella, Porrera i al Molar. *Inèdit*. 6 pàg. Manresa.

MATA-PERELLÓ, J.M. (1997).- Recerca geològica i mineralògica per la comarca del Priorat: des de Cornudella a la Venta del Pobill, a Porrera i al Molar. *Inèdit*. 8 pàgines. Manresa

MATA-PERELLÓ, J.M. (1998a).- Recerca geològica i mineralògica per les comarques del Baix Camp i del Priorat: des de les Borges del cap al Molar. *Inèdit*, 14 pàgines. Manresa.

MATA-PERELLÓ, J.M. (1998b).- Recorregut de recerca geològico-mineralògica i geo-ambiental per les comarques del Baix Camp i del Priorat: des de les Borges del cap al Molar per Pradell de la Teixeta. *Inèdit*, 18 pàgines. Manresa.

MATA-PERELLÓ, J.M. (1998c).- Recorregut de recerca geològica i mineralògica per les comarques del Baix Camp i del Priorat: des de l'Aleixar al Mas del Mestre, i des del Coll de la Teixeta al Coll de Falset i al Molar. *Algeps, sèrie B*, nº 125, 16 pàgines. Manresa.

MATA-PERELLÓ, J.M. (1999).- Recerca geològica i mineralògica per les comarques del Baix Camp i del Priorat: des de les Borges del Camp a Pradell de la Teixeta i al Molar. *Algeps, sèrie B*, nº 125, 16 pàgines. Manresa.

MATA-PERELLÓ, J.M. (2000a).- Recorregut de recerca geològica i mineralògica per les comarques del Baix Camp, de la Ribera d'Ebre i del Priorat: des de Reus a Mont-roig del Camp, a Tivissa i a Falset. *Xaragall, sèrie B*, nº 129, 12 pàgines. Manresa

MATA-PERELLÓ, J.M. (2000b).- Recorregut de recerca geològica i mineralògica per les comarques del Baix Camp i del Priorat: des de Reus a Escornalbou i l'Argentera, i del Coll de la Teixeta al Coll de Falset i al Molar. *Xaragall, sèrie B*, nº 133, 18 pàgines. Manresa.

MATA-PERELLÓ, J.M. (2001).- Recorregut de recerca geològica i mineralògica per les comarques del Baix Camp i del Priorat: des del Coll de la Teixeta al Coll de Falset a Bellmunt del Priorat i al Molar. *Algeps, sèrie B*, nº 194, 15 pàgines. Manresa.

MATA-PERELLÓ, J.M. (2002).- Recorregut de recerca geològica i mineralògica a través del patrimoni miner de la comarca del Priorat: des de Bellmunt del Priorat al Molar. *Inèdit*, 10 pàgines. Manresa.

MATA – PERELLÓ, J.M. (2004).- Recorregut de recerca geològica i mineralògica per la comarca del Priorat, a través del seu patrimoni miner: des de Pradell de la Teixeta a Falset i al Molar. *Inèdit*. 13 pag. Manresa.

MATA – PERELLÓ, J.M. (2007).- Recorregut de recerca geològica i mineralògica per les comarques del Baix Camp i del Priorat: des de les Borges del Camp cap a Riudecanyes, l'Argentera, Duesaigües, al Coll de la Teixeta i a Bellmunt del Priorat. *Inèdit*. 12 pàgines. Manresa.

MATA – PERELLÓ, J.M. (2008a).- Recorregut de recerca geològica i mineralògica a través de la comarca del Priorat: des de Marçà cap a Bellmunt del Priorat, el Molar i cap a la Figuera de Falset. *Inèdit*. 12 pàgines. Manresa.

MATA – PERELLÓ, J.M. (2008b).- Recorregut de recerca geològica i mineralògica per la comarca del Priorat: des del *Coll de la Teixeta* a Falset i a Bellmunt del Priorat. *Inèdit*. 12 pàgines. Manresa.

MATA – PERELLÓ, J.M. (2008c).- Apunts per a un recorregut de recerca geològica i mineralògica per la comarca del Priorat: des de Bellmunt del Priorat a Bellmunt del Priorat (mines Blancaderna, Espinós, la Cresta i Lagarto). *Inèdit*. 8 pàgines. Manresa.

MATA-PERELLÓ, J.M. i COLLDEFORNIS, B. (1994). Selecció d'itineraris geològics i mineralògics per les comarques del Baix Camp, Conca de Barberà, Priorat i Ribera d'Ebre. *Xaragall*, nº 28, 36 pàgines. Manresa.

MELGAREJO I DRAPER J.C. (1992).- Estudio geológico y metalogenético del paleozoico del sur de las Cordilleras Costeras Catalanas. Memórias del Instituto Tecnológico y Geo-Minero de España , tomo 103, 605 páginas. Madrid.

RIBA ARDERIU, O. Et altri. (1976).- Geografia física dels Països Catalans. *Edit Ketres*, 205 pàgines. Barcelona.